

Motion till riksdagen 2023/24:1096

av **Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD)**

Ökad användning av avfall och restprodukter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett avskaffat tillståndskrav när det gäller kompostering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skapa möjligheter att tillåta biogasproduktion av kadaver och slaktavfall och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en ändring i utsädeslagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en stimulans för inhemsk tvätt och granulering av återvunnen plast och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över arbetet för att införa ett gemensamt pantsystem i hela Norden och tillkännager detta för regeringen.

Underlätta kompostering

De flesta kan ställa sig bakom att det är positivt med återvinning och att sådant rent av borde uppmuntras. Kompostering är ett exempel där man som fastighetsägare dessutom kan nyttja hushållsavfall i sin trädgård och göra någonting positivt av det avfall som annars skulle behöva transporteras bort. Idag finns det dock en onödig regel i avfallsförordningen (45 §) som tvingar fastighetsägare att anmäla kompostering till berörd kommun. Så länge en fastighetsägare som komposterar sitt hushållsavfall inte gör det på ett sätt som skadar naturen eller på annat sätt stör sin omgivning borde det inte vara något hinder för vederbörande att göra så.

Regler som dessa är totalt onödiga och ingenting som främjar en positiv hantering av avfall, snarare tvärt om när det dels försvårar för laglydiga medborgare att göra rätt

för sig, dels kostar dessa en slant. I ett flertal kommuner hamnar likaså komposterbart avfall fortfarande tillsammans med andra sopor, vilket innebär att det bränns som allt annat skräp. Då vi bör ta tillvara jordens resurser och uppmuntra människor till ett hållbart leverne bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att avskaffa tillståndskravet för kompostering i avfallsförordningen.

Biogasproduktion av slaktavfall och kadaver

I takt med att allt fler fordon på våra vägar drivs av biogas går utvecklingen med detta drivmedel framåt med stormsteg och vi blir också generellt sett allt bättre på att använda oss av vårt avfall. Det finns dock förbättringspotential.

Animaliska restprodukter, såsom kadaver och slaktavfall, innehåller inga höga halter av miljöfarliga ämnen såsom tungmetaller. Detta avfall lämpar sig därför bra för biogasproduktion och det finns många aktörer som mer än gärna skulle utöka sin verksamhet för att utnyttja sina restprodukter.

Dessvärre är det inte tillåtet att producera biogas av allt animaliskt avfall idag eftersom delar av de animaliska restprodukterna anses ha en smittorisk i fråga om Bovine spongiform encephalopathy (BSE). Förbudet har sin bakgrund i galna ko-sjukan, som spred sig som en löpeld på 1990-talet. Allt eftersom tiden går utan att avfallet kan användas förlorar vi stora mängder energi, varför regeringen bör påbörja ett arbete för att möjliggöra biogasproduktion av slaktavfall och kadaver.

Utsädeslagen

Enligt utsädeslagen är det endast tillåtet att sälja utsädespotatis i förseglade förpackningar, och därför kan bönder inte sälja exempelvis överbliven potatis i lösvikt. Detta blev vi påmind om i september 2017 då det rapporterades om en potatisodlare som efter en kontroll under 2016 av Jordbruksverket ertappats med att ha sålt överbliven utsädespotatis i sin handelsträdgård. Den 40-åriga mannen dömdes till dagsböter i Kalmar tingsrätt, vilket fastställdes av hovrätten efter överklagande. Att rättsväsendet lägger resurser på fall som dessa kan ses som ett typexempel på en lagstiftning som gör det svårare för hederliga människor att bedriva en effektiv verksamhet och kombinera detta med att ta tillvara sina tillgångar. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med en ändring av utsädeslagen så att fall som dessa inte behöver uppkomma på nytt.

Plaståtervinning

Sverige ligger i många avseenden i framkant beträffande användning och nyttjande av plast samt plastliknande produkter. I förhållande till andra länder återvinns mycket av det skräp vi producerar, plastavfall inkluderat. Vidare kan vi vara stolta över flertalet företag som är verksamma i Sverige som bistår i kampen för en sundare miljö genom att exempelvis producera produkter av återvunnen plast (samt exempelvis bioplast).

Efterfrågan på återvunnen plastråvara styrs av flera faktorer. Skatten på plastbärkassar, som tidigare också beskrivits som ett hot mot den cirkulära plastanvändningen i

Sverige, är en och det låga oljepriset är en. Båda dessa faktorer har bidragit till en minskad efterfrågan på återvunnen plastråvara, men det finns också andra faktorer som påverkar andelen återvunnen plast i samhället.

Efter att skatten på plastbärkassar infördes i Sverige minskade insamlingen av återvunna plastbärkassar med omkring 25–30 procent, trots att de lämpar sig mycket bra för återvinning. Faktum är att även återvunnen plastråvara från de flesta andra plastförpackningar går bra att använda för nytillverkning av plastbärkassar. Att insamlingen av dessa har minskat så kraftigt är därför beklagligt då potentialen att använda materialet flera gånger är stor och det finns många plasttillverkare i Sverige som använder återvunnen plastråvara i sina produkter. För att kunna bli plastråvara till plasttillverkning måste dock återvunnen plast tvättas och granuleras, vilket i dag sker i Tyskland och Holland till följd av att det saknas företag som utför processen i Sverige. Plasttillverkarna måste därför köpa återvunnen plastråvara direkt från utländska företag. När Sverige är en så framstående nation beträffande plastanvändning, tillverkning och återvinning torde det vara en aning märkligt att vårt återvunna plastavfall ska skeppas söderut för att kunna bli plastråvara. Detta är givetvis inte heller särskilt ändamålsenligt ur ett miljöperspektiv.

Regeringen borde därför återkomma med förslag i syfte att stimulera svenska företag att ta sig an tvätt och granulering av återvunnen plast i syfte att inte behöva köpa råvaran från utlandet.

Gemensamt nordiskt pantsystem

Vi kan vara stolta över att Sverige håller världsklass i fråga om att återvinna aluminiumburkar och petflaskor. Idag återvinns över 90 procent av aluminiumburrarna och omkring 85 procent av petflaskorna som säljs. Det är oerhört bra siffror, men det innebär samtidigt att flera hundra miljoner burkar och flaskor inte kommer in i kretsloppet igen och vi får aldrig ge upp ambitionen att bli ännu bättre. Inte minst med tanke på hur mycket energi som går åt för att tillverka nya flaskor och burkar.

Många som är ute och promenerar bär med sig burkar och/eller flaskor med något drickbart. När man druckit upp letar man efter den närmaste papperskorgen eller soptunnan för att slänga flaskan eller burken. I flera svenska kommuner finns det därför behållare uppsatta i närheten av eller i anslutning till soptunnorna som är ämnade för just pantbara flaskor och burkar. Returpack ligger bakom projektet och erbjuder tidigare kommuner dessa kostnadsfritt.

Med tanke på att vi reser allt mer, inte minst till våra nordiska grannländer, finns det mycket som det inte går att panta och därför slängs i vanliga soptunnor. Handeln mellan olika länder ökar konsekvent, och inte minst i de delar av landet som har en närhet till andra länder är det vanligt att resor görs enbart i syfte att införskaffa diverse olika drycker i andra länder. Den svenska gränshandeln ökade exempelvis under 2017 med 4,7 procent och en mycket stor del av handeln är alkohol. I Norge rapporterades det under 2019 om hur pantning av svenska läsk- och ölburkar ökat kraftigt i landet (enligt statistik från pantoperatören Infinitum), trots att någon pant inte betalats ut. Faktum kvarstår dock att pant också ökar viljan att återvinna sina flaskor och burkar, varför potentialen till ökad återvinning är enorm. Med anledning av detta borde regeringen snarast arbeta för att införa ett gemensamt pantsystem i Norden, som i bästa fall kan utvidgas ytterligare framöver.

Markus Wiechel (SD)

Victoria Tiblom (SD)